

I det følgende skitseres de fem indsatsområder som vil blive de centrale i de kommende års arbejde på at reducere belastningen fra kemiske stoffer.

Listen over uønskede stoffer

»Listen over uønskede stoffer« vil i løbet af efteråret blive udsendt som en officiel liste.

Den vil blive et centralt signal til producenter, indkøbere, produktudviklere og alle andre om stoffer, hvor brugen på længere sigt bør reduceres eller stoppes. Nogle producenter vil allerede nu kunne afvikle brugen af disse stoffer, for andre kræver det tid til omstilling og udvikling af alternativer. Men signalet vil under alle omstændigheder ikke blive til at tage fejl af: Stofferne på listen er uønskede og brugen skal på sigt reduceres eller stoppes.

I forbindelse med den officielle udsendelse vil der muligvis blive foretaget mindre justeringer i lyset af indkomne høringssvar. Det skal understreges, at Listen *ikke* er en forbudsliste.

Et signal

Under høringen af debatoplægget er der fra flere sider blevet argumenteret for, at det er uforståeligt, at stoffer, som af Miljøstyrelsen er udpeget som uønskede, ikke straks forbydes. Baggrunden for, at man har valgt at komme med denne form for udmelding, er en erkendelse af, at egentlige forbud mod eller begrænsninger i anvendelsen af konkrete stoffer, er meget vanskelige styringsmidler. Sådanne styringsmidler forudsætter en kortlægning af den nuværende anvendelse af de pågældende stoffer samt en vurdering af på hvilke områder, der kan anvises mindre skadelige alternativer. Desuden vil en ensidig dansk begrænsning af et stof ikke kunne gennemføres uden EU-Kommissionens og medlemslandenes accept.

Ved derimod at udsende et signal om hvilke stoffer, der er uønskede, kan vi rådgive producenter og importører om, hvilke stoffer, de fremover bør undgå. Desuden viser den hidtidige erfaring, at der blandt miljøbevidste forbrugere, detailhandel og kommuner er en betydelig interesse for at omsætte Listens udmeldinger til konkrete krav til de produkter, der udbydes. På denne måde vurderes Listen at kunne fremme en udvikling, som det ville være langt tungere at få i gang med traditionelle styringsmidler.

De ca. 100 kemiske stoffer/stofgrupper, der kommer til at stå på »Listen over uønskede stoffer« er for hovedpartens vedkommende udvalgt

udfra en såkaldt Effektlister, der indeholder ca. 1100 stoffer, som har lige så skadelige effekter på mennesker og miljø som stofferne på selve Listen. Kriteriet for udvælgelse af stoffer fra Effektlister er, at de ifølge Produktregisterets oplysninger markedsføres i størst mængde. Yderligere tilføjes andre stoffer, som også anses for problematiske. Man kan således sige at Listen er en slags »øjebliksbillede«. Ny viden, ændrede forbrugsmønstre og nye internationale initiativer påvirker vurderingen af hvilke stoffer, der er de mest problematiske. Derfor skal Listen med mellemrum opdateres, så den til enhver tid vil være et billede af hvilke stoffer/stofgrupper, der for tiden udgør nogle af de væsentligste problemer.

Begrænsningsinitiativer

Der vil komme konkrete initiativer som forbud og anvendelsesbegrænsning overfor en række problematiske stoffer. På en række områder har vi i dag så stor viden om stoffernes farlighed og om egnede alternativer, at der vil blive sat ind med konkrete initiativer.

På baggrund af en gennemgang af Listen udvælges en række prioriterede stoffer. Som eksempler på sådanne initiativer kan nævnes følgende:

Prioriterede stoffer

- Overfor en række af stofferne er der allerede i dag oparbejdet tilstrækkelig viden til at igangsætte forbuds- og begrænsningsinitiativer, herunder bl.a. handlingsplaner. (Det bemærkes at gennemførelse af danske reguleringer, der begrænser adgangen til at markedsføre kemiske stoffer, forudsætter EU-Kommissionens accept). Til denne gruppe af stoffer hører arsen og creosot i imprægneret træ, nonylphenolethoxylater i vaske- og rengøringsmidler, bly, phthalater i blød PVC samt moskusxylenere og stenkulstjære i kosmetik.
- For andre af stofferne på Listen er der behov for indsamling af viden for at kunne igangsætte forbud eller anvendelsesbegrænsninger. Stoffernes anvendelse, substitutionsmuligheder samt de erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser af en regulering skal kendes, før der kan tages stilling til, hvorledes en begrænsning af anvendelsen kan udformes. Til denne gruppe hører bl.a. visse azofarvestoffer, øvrige anvendelser af alkylphenolethoxylater, chrom, diclormethan, formalde-